

**Izveštaj o provedenoj finansijskoj reviziji
Zavisnog elektrodistributivnog preduzeća
„Elektro-Bijeljina“ a.d. Bijeljina
za period 01.01-31.12.2019. godine**

Broj: RV068-20

Banja Luka, 15.12.2020. godine

SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA.....	1
	Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja	1
II	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA.....	3
	Izvještaj o reviziji usklađenosti	3
III	REZIME DATIH PREPORUKA.....	5
IV	KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI.....	6
V	IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)	7
	1. Uvod	7
	2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja	7
	3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola	7
	4. Nabavke	9
	5. Priprema i donošenje plana poslovanja i finansijskog plana.....	10
	6. Finansijski izvještaji.....	11
	6.1. Bilans uspjeha	11
	6.1.1. Prihodi.....	11
	6.1.2. Rashodi	12
	6.1.3. Finansijski rezultat.....	17
	6.2. Bilans stanja	17
	6.2.1. Aktiva.....	17
	6.2.2. Pasiva.....	22
	6.2.3. Vanbilansna evidencija.....	25
	6.3. Bilans tokova gotovine.....	25
	6.4. Vremenska neograničenost poslovanja.....	26
	6.5. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze	26
	6.6. Napomene uz finansijske izvještaje.....	26

I IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja

Mišljenje sa rezervom

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja Zavisnog elektrodistributivnog preduzeća „Elektro-Bijeljina“ a.d. Bijeljina koji obuhvataju: Bilans stanja – Izvještaj o finansijskom položaju sa stanjem na dan 31. decembar 2019. godine; Bilans uspjeha – Izvještaj o ukupnom rezultatu u periodu i Bilans tokova gotovine – Izvještaj o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan. Revizijom smo obuhvatili pregled značajnih transakcija, objašnjavajućih napomena i primjenu računovodstvenih politika u revidiranom periodu.

Po našem mišljenju, osim za navedeno u pasusu Osnov za mišljenje sa rezervom, finansijski izvještaji Zavisnog elektrodistributivnog preduzeća „Elektro-Bijeljina“ a.d. Bijeljina, istinito i objektivno prikazuju, u svim materijalnim aspektima, finansijsko stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2019. godine, finansijsku uspješnost, tokove gotovine i promjene na kapitalu za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa propisanim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnov za mišljenje sa rezervom

Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i relevantnim ISSAI standardima revizije 2200 -2810. Naša odgovornost za provođenje revizije detaljnije je opisana u pasusu Odgovornost revizora. Reviziju smo proveli u skladu sa ISSAI 130 - Etičkim kodeksom, ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti i nezavisni smo u odnosu na subjekta revizije.

Smatramo da su pribavljeni revizijski dokazi, s obzirom na propisani okvir finansijskog izvještavanja dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše revizijsko mišljenje o finansijskom stanju imovine, obaveza i izvora.

Kao što je navedeno pod tačkama 6.1.3. i 6.2.2.1. izvještaja:

Finansijski rezultat tekućeg perioda je potcijenjen u iznosu od najmanje 6.518.271 KM zbog više iskazanih prihoda od ukidanja neiskorišćenih dugoročnih rezervisanja u iznosu od 936.651 KM i više iskazanih gubitaka po osnovu rashodovanja stalnih sredstava u iznosu od 7.454.922 KM.

Takođe, više je iskazan neraspoređeni dobitak ranijih godina, a manje neraspoređeni dobitak tekuće godine u prethodno navedenom iznosu od 6.518.271 KM.

Vremenska neograničenost poslovanja

U Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanjeno je da su finansijski izvještaji sastavljeni pod pretpostavkom da će Zavisno elektrodistributivno preduzeće „Elektro-Bijeljina“ a.d. Bijeljina nastaviti svoje poslovanje u skladu sa načelom stalnosti poslovanja.

Ključna pitanja revizije

Ključna pitanja revizije su ona pitanja koja po našem profesionalnom mišljenju, su bila najznačajnija u vršenju revizije finansijskih izvještaja za godinu koja se završava na dan 31. decembar 2019. godine. Ova pitanja smo razmotrili u okviru revizije finansijskih izvještaja kao cjeline, a u formiranju našeg mišljenja ne dajemo odvojeno mišljenje o tim

pitanjima. Osim pitanja opisanih u pasusu Osnov za mišljenje sa rezervom nema drugih pitanja koja treba objaviti u izvještaju o reviziji.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Direktor Zavisnog elektrodistributivnog preduzeća „Elektro-Bijeljina“ a.d. Bijeljina je odgovoran za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Ova odgovornost obuhvata: osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare i greške; odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u Napomenama uz finansijske izvještaje; odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su primjerene datim okolnostima i nadzor nad procesom izvještavanja. Pri izradi finansijskih izvještaja rukovodstvo je odgovorno da procijeni stalnost poslovanja i da objelodani pitanja vezana za vremensku neograničenost poslovanja.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naš cilj je da steknemo razumno uvjerenje o tome da finansijski izvještaji, kao cjelina, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uzrokovane prevarom ili greškom, kao i da sačinimo i objavimo revizijski izvještaj, koji sadrži naše mišljenje. Razumno uvjerenje predstavlja visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, koja je izvršena u skladu sa ISSAI standardima revizije uvijek otkriti materijalno značajne pogrešne iskaze kada oni postoje.

Pogrešni iskazi mogu nastati kao posljedica prevare ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako, pojedinačno ili zajedno, mogu uticati na ekonomske odluke korisnika koje se donose na osnovu finansijskih izvještaja.

Zbog činjenice da se revizija provodi provjerom na bazi uzorka i da u sistemu internih kontrola i računovodstvenom sistemu postoje inherentna ograničenja, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ostanu neotkrivene.

Revizija uključuje provođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka je zasnovan na revizijskom prosuđivanju i profesionalnom skepticizmu, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalih usljed prevare i greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika utemeljenih na vremenskoj neograničenosti poslovanja i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Izjavljujemo da smo postupili u skladu sa relevantnim etičkim zahtjevima u vezi sa nezavisnošću. Ostvarili smo komunikaciju sa odgovornim licima subjekta revizije u vezi sa planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije, ključnim revizijskim pitanjima i drugim važnim pitanjima i značajnim nalazima revizije, uključujući značajne nedostatke u sistemu internih kontrola, koji se mogu identifikovati tokom revizije.

Banja Luka, 15.12.2020. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

II IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izveštaj o reviziji usklađenosti

Mišljenje sa rezervom

Uz reviziju finansijskih izvještaja Zavisnog elektrodistributivnog preduzeća „Elektro-Bijeljina“ a.d. Bijeljina za 2019. godinu, izvršili smo reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa značajnim zakonskim i drugim propisima.

Po našem mišljenju, osim za navedeno u pasusu Osnov za mišljenje sa rezervom, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima Zavisnog elektrodistributivnog preduzeća „Elektro-Bijeljina“ a.d. Bijeljina za 2019. godinu su, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Osnov za mišljenje sa rezervom

Reviziju usklađenosti smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i ISSAI 4000 – Standard za reviziju usklađenosti.

Vjerujemo da su pribavljeni revizijski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše mišljenje o usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa propisima kojima su regulisane.

Kao što je navedeno pod tačkom 4. izvještaja:

Kod provođenje procedura javnih nabavki u 2019. godini nisu poštovane odredbe Zakona o javnim nabavkama jer je provedeno više direktnih sporazuma za nabavke istih roba i usluga (marketinške, reklamne i medijske usluge, kancelarijski materijal, osiguranja objekata, obuke i osposobljavanja radnika) dijeljenjem nabavki što nije u skladu sa članom 14. i 15. Zakona o javnim nabavkama.

Kod dijela javnih nabavki, ponude primljene nakon isteka roka za prijem nisu vraćene ponuđaču, odluke o izboru najpovoljnijeg ponuđača, obavještenja o dodjeli ugovora kao i sažeci obavještenja nisu objavljivani, nisu dostavljani izvještaji o provedenim postupcima i nisu objavljeni osnovni elementi ugovora što nije u skladu sa članom 36. stav (1), 63. stav (1), 70. stav (6), 74. stav (1), 75. stav (1) i (2) Zakona o javnim nabavkama.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.1.2. izvještaja:

Iskazane bruto naknade angažovanim licima na projektima i bruto naknade članovima komisija nisu predviđene Kolektivnim ugovorom Mješovitog holdinga „Elektroprivreda Republike Srpske“, Matično preduzeće a.d. Trebinje.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.2.1.1. izvještaja:

Zavisno elektrodistributivno preduzeće „Elektro-Bijeljina“ a.d. Bijeljina nije obezbijedilo tačne i pouzdane evidencije iz kojih bi se mogla identifikovati oprema-priključci koji se odnose na vlastita ulaganja i oprema-priključci koja se odnosi na donacije, što nije u skladu sa članom 10, 11, 13-22. Pravilnika o računovodstvenim politikama Mješovitog Holdinga "Elektroprivreda Republike Srpske".

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, direktor Zavisnog elektrodistributivnog preduzeća „Elektro-Bijeljina“ a.d. Bijeljina je takođe odgovoran da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li je poslovanje Zavisnog elektrodistributivnog preduzeća „Elektro-Bijeljina“ a.d. Bijeljina obuhvaćeno prema definisanim kriterijumima, usklađeno sa zakonskim i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje Zavisnog elektrodistributivnog preduzeća „Elektro-Bijeljina“ a.d. Bijeljina.

Banja Luka, 15.12.2020. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

III REZIME DATIH PREPORUKA

Preporuke vezane za finansijske izvještaje

Preporučuje se direktoru Preduzeća da obezbijedi da se:

- 1) vrši popis vanbilansne evidencije i primljenih garancija u skladu sa članom 4. stav 3. Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza,
- 2) poslovne knjige vode na način definisan članom 11. stav (5) i članom 12. stav (6) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske,
- 3) evidentiranje razgraničenih prihoda i primljenih donacija, klasifikacija bruto naknada po ugovorima o privremenim i povremenim poslovima i iskazivanje unaprijed plaćenih troškova na računima aktivnih vremenskih razgraničenja vrši u skladu sa članom 28. stav (8), 43. stav (1), 36. stav (9) i 20. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike,
- 4) vanbilansna aktiva i vanbilansna pasiva evidentiraju u skladu sa članom 62. i 63. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike,
- 5) naknadno priznavanja dugoročnih plasmana vrši u skladu sa članom 43. stav (2) Pravilnika o računovodstvenim politikama Mješovitog Holdinga "Elektroprivreda Republike Srpske" i paragrafom 47 MRS 39 Finansijski instrumenti: priznavanje i mjerenje,
- 6) prihodi i rashodi priznaju u periodima na koje se odnose,
- 7) Bilans tokova gotovine sastavlja u skladu sa članom 10. tačka (2) i (4) i članom 11. tačka (2) i (6) Pravilnika o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike i
- 8) u Napomenama uz finansijske izvještaje objelodane dodatne informacije prema paragrafu 112 (c) MRS 1 Presentacija finansijskih izvještaja.

Preporuke vezane za usklađenost poslovanja

Preporučuje se direktoru Preduzeća da obezbijedi:

- 1) da se prilikom provođenja postupaka javnih nabavki u potpunosti poštuju odredbe Zakona o javnim nabavkama i podzakonskih akata,
- 2) da se ugovorene plate određuju u skladu sa Zaključkom Mješovitog holdinga „Elektroprivreda Republike Srpske“ a.d. Trebinje,
- 3) priznavanje prava na naknade članovima komisijama u skladu sa Kolektivnim ugovorom Mješovitog holdinga „Elektroprivreda Republike Srpske“ a.d. Trebinje i
- 4) donošenje internog akta o priznavanju prava i visine naknade za korišćenje mobilnih telefona, kao i rashoda reprezentacije.

Preporučuje se Nadzornom odboru da obezbijedi da se:

- 5) ugovorene plate članovima Uprave određuju u skladu sa Zaključkom Mješovitog holdinga „Elektroprivreda Republike Srpske“ a.d. Trebinje.

IV KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI

- Zakon o javnim preduzećima,
- Zakon o privrednim preduzećima,
- Zakon o električnoj energiji,
- Zakon o energetici,
- Zakon o javnim nabavkama,
- Zakon o doprinosima,
- Zakon o porezu na dohodak,
- Zakon o porezu na dobit,
- Zakon o porezu na dodatu vrijednost,
- Zakon o radu,
- Zakon o unutrašnjem platnom prometu,
- Uredba o naknadama za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u javnom sektoru Republike Srpske,
- Kolektivni ugovor Mješovitog holdinga „Elektroprivreda Republike Srpske“ i
- Zaključak Vlade Republike Srpske od 11.01.2013. godine.

V **IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)**

1. **Uvod**

Zavisno elektrodistributivno preduzeće „Elektro-Bijeljina“ a.d. Bijeljina (u daljem tekstu: Preduzeće) osnovano je Odlukom Javnog preduzeća „Elektroprivreda Republike Srpske“ od 19.08.1992. godine.

Preduzeće je upisano u registar privrednih organizacija kod Osnovnog suda u Bijeljini. U skladu sa rješenjem registrovano je za obavljanje djelatnosti proizvodnje, distribucije, snabdijevanja i trgovine električnom energijom, izgradnju vodova za električnu struju i telekomunikacije, izgradnju ostalih objekata niskogradnje, elektroinstalacione radove i uvođenje instalacija (vodovod, kanalizacija i ostalo), nespecijalizovanu trgovinu na veliko, djelatnost upravljanja, savjetovanje koje se odnosi na poslovanje i ostalo upravljanje i slično.

Rješenjem Osnovnog suda u Bijeljini od 01.09.2005. godine izvršena je statusna promjena svojine državnog kapitala, odnosno oblika organizovanja Preduzeća, kojom je Javno preduzeće transformisano u akcionarsko društvo, a Rješenjem Okružnog privrednog suda u Bijeljini od 29.08.2012. godine izvršena je promjena naziva Preduzeća u Mješoviti holding „Elektroprivreda Republike Srpske“, Matično preduzeće a.d. Trebinje, Zavisno elektrodistributivno preduzeće „Elektro-Bijeljina“ a.d. Bijeljina.

Preduzeće posluje u okviru Mješovitog holdinga „Elektroprivreda Republike Srpske“ a.d. Trebinje (u daljem tekstu: Holding).

Osnovna djelatnost Preduzeća je distribucija električne energije.

Organi Preduzeća su Skupština, nadzorni odbor i uprava.

Revizijom su obuhvaćeni finansijski izvještaji Preduzeća za 2019. godinu.

Preduzeće je dostavilo primjedbe na Nacrt izvještaja o provedenoj finansijskoj reviziji za period 01.01-31.12.2019. godine. Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske je sa dužnom pažnjom razmotrila iznesene primjedbe i ocijenila da se radi o obrazloženjima datih nalaza i zaključaka, koja nemaju uticaj na nalaze revizije, preporuke i dato mišljenje.

Preporuke date u ovom izvještaju, u cilju njihovog naglašavanja, boldovane su i pisane italic slovima.

2. **Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja**

Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske prvi put je angažovana na provođenju finansijske revizije Preduzeća.

3. **Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola**

Osnovi unutrašnje organizacije definisani su Statutom kojim je u skladu sa djelatnošću Preduzeća definisana makro organizacija. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih utvrđeni su unutrašnja organizacija, organizacione jedinice, njihov djelokrug rada, sistematizacija i opis poslova. Preduzeće obavlja poslovanje organizovanjem rada na funkcionalnom principu putem uprave, radnih jedinica, sektora, službi, odjeljenja i radnih mjesta.

Važećim Pravilnikom na dan 31.12.2019. godine u Preduzeću su sistematizovana 564 radna mjesta za 1088 izvršilaca.

Na dan 31.12.2019. godine u Preduzeću je bilo 912 zaposlenih. Tokom 2019. godine zaposleno je 18 radnika na određeno i neodređeno vrijeme, a sa 30 zaposlenih je prekinut radni odnos. Od osam angažovanih pripravnika na dan 31.12.2019. godine, pet pripravnika je bilo angažovano po ugovoru o finansiranju neto plata pripravnika sa visokom stručnom spremom sa JU Zavodom za zapošljavanje Republike Srpske. U Preduzeću je bilo angažovano i 18 lica po ugovorima o stručnom osposobljavanju, sa kojima nakon sticanja pripravničkog staža nije nastavljen angažman.

U toku su aktivnosti na provođenju projekta restrukturiranja distributivnih preduzeća u sastavu Holdinga, koji predviđa tržišno snabdijevanje električnom energijom i odvajanje djelatnosti snabdijevanja električnom energijom od distributivne djelatnosti.

Popis na dan 31.12.2019. godine je proveden u skladu sa Pravilnikom o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 45/16) osim što istim nije obuhvaćena vanbilansna evidencija i nije izvršen popis primljenih garancija u postupcima javnih nabavki. Navedeno nije u skladu sa članom 4. stav 3. navedenog Pravilnika, (tačka 6.2.3. izvještaja).

Sistem internih kontrola u dijelu koji se odnosi na javne nabavke nije na zadovoljavajućem nivou jer je izvještavanje o javnim nabavkama (plan, rebalans, realizacija, odstupanja od plana i ostalo) nepouzđano zbog nepostojanja jasne podjele nadležnosti između određenih organizacionih dijelova Preduzeća i utvrđene su administrativne greške u određivanju broja protokola na dokumentima i navođenju vremena za dostavljanje ponuda u pojedinim aktima koji prate određene faze procesa nabavki.

Preduzeće je u glavnoj knjizi vršilo evidentiranja koja se odnose na 2019. godinu poslije datuma objave finansijskih izvještaja, što nije u skladu sa članom 11. stav (5) i 12. stav (6) navedenog Zakona kojim je definisano da se poslovne knjige zaključuju nakon svih potrebnih knjiženja, uključujući predzaključna i zaključna knjiženja, a najkasnije do roka za predaju godišnjih finansijskih izvještaja.

Pravilnikom o računovodstvenim politikama Mješovitog holdinga „Elektroprivreda Republike Srpske“ a.d. Trebinje nije definisan način priznavanja i odmjeravanja nabavne vrijednosti proizvedene električne energije u mikro hidroelektrani Vlasenica, koje je u sastavu Preduzeća i prihoda od prodaje ostvarenih po ovom osnovu (tačka 6.1.1. i 6.1.2. izvještaja).

Uprava Preduzeća je imenovala lice zaduženo za finansijsko upravljanje i kontrolu i donesen je plan rada za uspostavljanje finansijskog upravljanja i kontrole. Sačinjeni su izvještaji o provođenju planiranih aktivnosti na uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrola, kao i obrazloženje za nedostavljanje Izjave u vezi dostignutog stepena razvoja sistema internih finansijskih kontrola za 2019. godinu.

Preduzeće nije uredilo sistem internih kontrola prema dijelu odredbi Zakona o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske i Uputstva o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 99/17), jer nije donesena Strategija upravljanja rizicima definisana članom 9. Uputstva o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 99/17), nisu definisani ključni poslovni procesi i uspostavljena knjiga poslovnih procesa koji se provode u Preduzeću prema članu 22. tačke 3), 4) i 5) i članu 30. navedenog Uputstva, a takođe nije utvrđena procjena rizika kao osnov za registar rizika (član 32. i 33 Uputstva).

Data je Izjava o planiranim mjerama za uspostavljanje nedostignutog nivoa razvoja sistema internih finansijskih kontrola za 2020. godinu. U toku su aktivnosti vezane za uspostavljanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole koje su uslovljene i aktivnostima reorganizacije na nivou Holdinga.

Funkcija interne revizije organizaciono je uspostavljena kao odjeljenje za internu reviziju. Aktivnosti interne revizije su provedene prema godišnjem planu.

Shodno navedenom i pod tačkama 4. i 6. izvještaja, uspostavljeni sistem internih kontrola nije funkcionisao na način da u potpunosti obezbijedi istinito i fer izvještavanje i važećim zakonima i propisima.

Preporučuje se direktoru Preduzeća da obezbijedi da se:

- **vrši popis vanbilansne evidencije i primljenih garancija u postupcima javnih nabavki u skladu sa članom 4. stav 3. Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza i**
- **poslovne knjige kao i glavna knjiga vode na način definisan članom 11. stav 5. i članom 12. stav 6. Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske.**

4. Nabavke

Plan javnih nabavki Preduzeća je usvojen u vrijednosti od 57.829.973 KM bez poreza na dodatu vrijednost (u daljem tekstu: PDV-a), a Rebalans plana od 28.02.2020. godine je utvrđen u iznosu od 35.961.232 KM.

U 2019. godini ugovorena je vrijednost nabavki u iznosu od 33.606.470 KM, od čega je po Zakonu o javnim nabavkama BiH (u daljem tekstu: Zakon - "Službeni glasnik BiH, broj 39/14) provedeno 170 različitih postupaka ukupne vrijednosti 4.277.314 KM (bez PDV-a) i dva postupka po procedurama Evropske banke za obnovu i razvoj (u daljem tekstu: EBRD) u iznosu od 29.329.156 KM, koje nisu predmet revizije.

Od postupaka provedenih po procedurama Zakona 17 je provedeno otvorenim postupkom (2.637.230 KM), 21 konkurentskim zahtjevom (504.221 KM), 11 direktnim sporazumom (528.041 KM), 11 pregovaračkim postupkom bez objave obavještenja (552.827 KM), jedan po Aneksu II dio B Zakona (45.000 KM) i jedan postupak je izuzet od primjene odredbi ZJN (9.995 KM).

Revizijskim ispitivanjem je obuhvaćeno 10 postupaka javnih nabavki ukupne vrijednosti 1.266.427 KM, odnosno 30% od provedenih postupaka i to tri otvorena postupka, dva konkurentska zahtjeva, dva pregovaračka postupka bez objave obavještenja i tri direktna sporazuma.

Preduzeće nije u potpunosti primijenilo zakonske i podzakonske propise jer:

- su nabavke marketinških, reklamnih i medijskih usluga, kancelarijskog materijala, osiguranja objekata, obuke i osposobljavanja radnika u najmanjem iznosu od 94.898 KM provedene putem više direktnih sporazuma kojima su ugovorene nabavke istih roba i usluga iznad 6.000 KM bez PDV-a, čime je izvršeno dijeljenje predmeta nabavke. Navedno nije u skladu sa članom 14. i 15. Zakona jer nije proveden odgovarajući postupak nabavke, odnosno izvršena adekvatna procjena vrijednosti nabavke,
- ponude primljene nakon isteka roka za prijem nisu vraćene ponuđaču kako je propisano članom 63. stav (1) Zakona,
- nisu objavljene na web stranici Preduzeća odluke o izboru najpovoljnijeg ponuđača u skladu sa članom 70. stav (6), obavještenja o dodjeli ugovora prema članu 74.

- stav (1) kao i sažeci obavještenja o dodjeli ugovora u „Službenom glasniku BiH“ prema članu 36. stav (1) Zakona,
- Agenciji za javne nabavke nisu dostavljani izvještaji o provedenim postupcima, što nije u skladu sa članom 75. stav (1) Zakona i na web stranici Preduzeća nisu objavljeni osnovni elementi ugovora za sve postupke javnih nabavki kao i sve izmjene ugovora do kojih dođe u toku realizacije ugovora kako je propisano članom 75. stav (2) Zakona,
 - Preduzeće na svojoj web stranici ne objavljuje Obrazac realizacije ugovora za svaku nabavku posebno niti se vrši ažuriranje za svaki pojedinačni ugovor na svaka tri mjeseca, kako je definisano članom 4. Uputstva o objavi osnovnih elemenata ugovora i izmjena ugovora („Službeni glasnik BiH“, broj 56/15),
 - komisije za javne nabavke nisu donosile poslovnik o radu komisije kako je propisano članom 9. stav (2) Pravilnika o uspostavljanju i radu komisije za nabavke („Službeni glasnik BiH“, broj 103/14).

Preporučije se direktoru Preduzeća da obezbijedi da se provođenje postupaka javnih nabavki vrši u skladu sa članom 14. i 15, 36. stav (1), 63. stav (1), 70. stav (6), 74. stav (1), 75. stav (1) i (2) Zakona o javnim nabavkama, kao, da se poštuje član 4. Uputstva o objavi osnovnih elemenata ugovora i izmjena ugovora, član 9. stav (2) Pravilnika o uspostavljanju i radu komisije za nabavke, te da se potpisivanje ugovora vrši u definisanom roku.

5. Priprema i donošenje plana poslovanja i finansijskog plana

Smjernice za izradu trogodišnjeg plana poslovanja i godišnjeg za 2019. godinu utvrđuje i donosi Uprava i Nadzorni odbor Holdinga. Nakon usvajanja od strane Vlade Republike Srpske, Konsolidovani plan poslovanja Holdinga dostavljen je zavisnim preduzećima na usaglašavanje pojedinačnih planova i konačno usvajanje. Plan poslovanja Preduzeća za 2019. godinu je nakon utvrđivanja od strane Nadzornog odbora usvojen od strane Skupština akcionara 25.02.2019. godine.

Plan poslovanja za 2019. godinu sadrži Mjere Preduzeća za ostvarivanje Plana poslovanja, elektroenergetski bilans, ekonomsko-finansijske projekcije Plana poslovanja i plan investicija.

Planirana je bruto distributivna potrošnja Preduzeća na nivou od 848,52 GWh, gubici od 82,32 GWh i neto distributivna potrošnja od 766,20 GWh. Direktni kupci (110 Kw) su planirani dodatno sa 104,84 GWh. Ukupni prihodi su planirani u iznosu od 102.098.233 KM, ukupni rashodi u iznosu od 101.734.988 KM i bruto dobit u iznosu od 363.245 KM. Investicije su planirane u iznosu 19.993.790 KM, od čega je 10.000.000 KM planirano iz kreditnih sredstava.

Rebalans plana poslovanja Preduzeća izrađen je na osnovu Smjernica za izradu Rebalansa plana poslovanja Holdinga i u potpunosti je usklađen sa Konsolidovanim planom poslovanja Holdinga za 2019. godinu, a usvojen je od strane Nadzornog odbora i Skupštine akcionara 16.12.2019. godine.

Bruto distributivna potrošnja je planirana na nivou od 732,86 GWh, gubici od 70,20 GWh i neto distributivna potrošnja 662,67 GWh, a direktni kupci (110 Kw) su planirani dodatno sa 119,29 GWh. Ukupni prihodi su planirani u iznosu od 97.716.634 KM, ukupni rashodi u iznosu od 97.620.926 KM i bruto dobit u iznosu od 95.708 KM.

6. Finansijski izvještaji

Finansijski izvještaji Preduzeća prikazani su u formatu koji je propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 63/16) pripremljenim i prezentovanim u skladu sa propisanim okvirom finansijskog izvještavanja u Republici Srpskoj.

Izvještaj o poslovanju za 2019. godinu usvojio je Nadzorni odbor Preduzeća na sjednici od 27.11.2020. godine. Ostvarena je bruto distributivna potrošnja od 718,14 GWh što je 2% niže od Rebalansa plana, distributivni gubici od 56,04 GWh su niži za 20% od Rebalansa a neto distributivna potrošnja od 662,10 GWh je na nivou rebalansom utvrđenih.

6.1. Bilans uspjeha

Izvršenje Finansijskog plana Preduzeća za 2019. godinu iskazano je u obrascu Bilans uspjeha (Izvještaj o ukupnom rezultatu) i u istom su iskazani ukupni prihodi od 111.948.321 KM i viši su za 15% u odnosu na planirane prihode, ukupni rashodi su iskazani u iznosu 110.871.91 KM i viši su za 14% u odnosu na planirane rashode, a neto dobitak tekuće godine iskazan je u iznosu od 252.377 KM.

6.1.1. Prihodi

Ukupni prihodi su iskazani u iznosu od 111.948.321 KM i najvećim dijelom se odnose na poslovne prihode.

Poslovni prihodi su iskazani u iznosu od 107.183.177 KM, a čine ih prihodi od prodaje robe, učinaka, aktiviranja robe i učinaka i ostali poslovni prihodi.

Prihodi od prodaje robe su iskazani u iznosu od 84.410.524 KM, a odnose se na prihode od prodaje robe povezanim pravnim licima i distribuirane električne energije isporučene RITE Ugljevik (1.175.796 KM) i prihod od prodaje električne energije na domaćem tržištu (83.234.728 KM). U okviru prihoda po osnovu neovlaštene potrošnje električne energije izvršeno je storniranje prihoda iz ranijih godina u najmanjem iznosu od 67.751 KM.

Prihodi od prodaje učinaka iskazani su u iznosu od 4.497.580 KM, a odnose se na prihode od prodaje učinaka povezanim pravnim licima za prodaju električne energije proizvedene u mini hidroelektrani Tišča i distributivnu mrežarinu za kupce na srednjem naponu (2.934.418 KM) i prihod od prodaje učinaka na domaćem tržištu po osnovu baždarenja, izrade priključaka, izdatih saglasnosti za kupce u Republici Srpskoj, Federaciji BiH i Distriktu Brčko (1.563.162 KM).

Prihodi od aktiviranja ili potrošnje robe i učinaka iskazani su u iznosu od 377.202 KM, a odnose se na prihode po osnovu vlastitih, resursa i to utroška materijala, radne snage, mehanizacije i taksi za potrebe baždarnice.

Ostali poslovni prihodi iskazani su u iznosu od 17.897.871 KM, a odnose se na prihode od premija-naplata štete po odštetnim zahtjevima, povrata poreza, zakupnina, realizovani dio donacija i prihode od fondova.

Prihodi od premija su iskazani u iznosu od 12.793 KM, a odnose se na naplatu štete od osiguravajućih kuća po odštetnim zahtjevima. Prihodi od povrata poreza (47.065 KM) su iskazani po rješenjima inspekcijских organa, prihodi od zakupnine objekata (14.878 KM), a ostvareni su po osnovu zakupa stubova na osnovu Pravilnika o tehničkim uslovima za postavljanje TK opreme na elektrodistributivnu mrežu.

Prihodi od fondova iskazani su u iznosu od 396.624 KM, a odnose se na prihode po osnovu refundacije plata za odsustva sa posla po rješenjima Fonda zdravstvenog osiguranja Republike Srpske, JU Fonda za dječiju zaštitu Republike Srpske i finansiranje neto plate pripravnika sa visokom stručnom spremom od strane JU Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske.

Prihodi po osnovu realizovanog dijela donacija u osnovnim sredstvima iskazani su u iznosu od 17.426.512 KM od čega se 16.280.438 KM odnosi na realizovani dio donacija u priključcima (višak ustanovljen prilikom GPS snimanja) dok se iznos od 1.146.074 KM odnosi na realizovani dio donacija u osnovnim sredstvima po osnovu obračunate amortizacije na godišnjem nivou za koju se vrši ukidanje dugoročno razgraničenih prihoda.

Na osnovu GPS snimanja opreme-priključaka ranije preuzetih od kupaca u vlasništvo Preduzeća i povezivanja snimljenih podataka sa bazom osnovnih sredstava Preduzeće je u toku 2019. godine evidentiralo promjene vrijednosti priključaka po osnovu razlika između snimljenih i stanja opreme-priključaka po evidencijama Preduzeća. Na osnovu Odluke Nadzornog odbora od 11.11.2019. godine o usvajanju izvještaja o popisu evidentirani su viškovi za Radnu jedinicu Bijeljina (u daljem tekstu: RJ Bijeljina) i Poslovnu jedinicu Pelagićevo (u daljem tekstu: PJ Pelagićevo) ukupno u iznosu od 16.292.395 KM i otpis u iznosu od 11.646.906 KM (tačka 6.1.2. i 6.2.1.1. izvještaja).

Finansijski prihodi su iskazani u iznosu od 2.042.934 KM, a najvećim dijelom (2.042.870 KM) se odnose na prihode od zatezних kamata čiji obračun je preuzet iz billing sistema Preduzeća.

Ostali prihodi su iskazani u iznosu od 2.720.088 KM i najvećim dijelom se odnose na viškove utvrđene godišnjim popisom (362.109 KM), naplaćena otpisana potraživanja (913.824 KM) i prihode od smanjenja obaveza, ukidanja neiskorišćenih dugoročnih rezervisanja i ostale nepomenute prihode (1.417.896 KM).

Na osnovu odluke Nadzornog odbora o usvajanju izvještaja o popisu osnovnih sredstava na dan 31.12.2019. godine uknjiženi su viškovi utvrđeni popisom, a najvećim dijelom se odnose na viškove nepokretnosti, postrojenja i opreme (priključci) koji su nastala od završetka snimanja do 31.12.2019. godine i to u RJ Bijeljina (231.999 KM) i PJ Pelagićevo (128.709 KM).

U toku godine naplaćena su potraživanja za koja je izvršena ispravka vrijednosti u iznosu od 913.824 KM.

Prihodi od smanjenja obaveza, ukidanja neiskorišćenih dugoročnih rezervisanja i ostali nepomenuti prihodi (1.417.896 KM) najvećim dijelom se odnose na prihode od ukidanja rezervisanja po osnovu donacije priključaka i ostalih sredstava u iznosu od 936.651 KM, prihode po osnovu demontiranog materijala u iznosu od 323.994 KM i obračunatog diskonta na dugoročne kredite u iznosu od 128.055 KM koji se iskazuju ukidanjem razgraničenih prihoda po osnovu amortizacije diskonta dugoročnih kredita dobijenih po kamatnim stopama nižim od tržišnih u skladu sa MRS 20 - Računovodstvo državnih davanja i objelodanivanje državnih pomoći. Razgraničeni prihodi se ukidaju i priznaju kao ostali prihodi u skladu sa otplatnim planom ino kreditnih obaveza (tačka 6.2.2.3. izvještaja).

Preporučuje se direktoru Preduzeća da obezbijedi da se prihodi priznaju u periodima na koje se odnose.

6.1.2. Rashodi

Ukupni rashodi iskazani u iznosu od 110.871.917 KM odnose se na poslovne rashode, finansijske rashode, ostale rashode i rashode od usklađivanja vrijednosti imovine.

Poslovni rashodi iskazani u iznosu od 96.012.878 KM odnose se na nabavnu vrijednost prodane robe, troškove materijala, troškove zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda, troškove proizvodnih usluga, troškove amortizacije i rezervisanja, nematerijalne troškove i troškove poreza i doprinosa.

Nabavna vrijednost prodane robe iskazana u iznosu od 53.321.650 KM odnosi se na nabavnu vrijednost kupljene električne energije za javno snabdijevanje (23.559.424 KM), za rezervno snabdijevanje (12.920.886 KM), iz sistema obaveznog otkupa (3.254.598 KM), internih obračuna (337.004 KM), za odobrene distributivne gubitke (2.867.797 KM), troškove za tarife sistemskih i pomoćnih usluga (3.195.631 KM) i troškove prenosa električne energije-mrežarina (7.186.311 KM). Mrežarina se odnosi na tarife prenosa za energiju visokog napona za snagu 35,10, 20 i 110 kV (6.571.728 KM), Nezavisnog operatora sistema-NOS (395.994 KM) i rubnih područja (218.589 KM).

Kupoprodaja električne energije regulisana je Ugovorom o međusobnim ekonomskim odnosima između Holdinga i Preduzeća od 04.01.2019. godine. Fakturisanje električne energije se vrši mjesečno za preuzete količine električne energije po cijenama koje određuje Regulatorna komisija za energetiku Republike Srpske (u daljem tekstu: RERS) i Državna regulatorna komisija za električnu energiju BiH (u daljem tekstu: DERK).

Interni obračuni se odnose na nabavnu vrijednost kupljene električne energije od mikro hidroelektrane Vlasenica koja je u vlasništvu Preduzeća. Odlukom Nadzornog odbora su regulisani interni ekonomski odnosi. Osnov za obračun su transferne cijene u skladu sa Odlukom o metodologiji utvrđivanja nivoa otkupnih cijena električne energije iz obnovljivih izvora instalisane snage do 5 MW („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 71/04), a za koje nisu definisane računovodstvene politike priznavanja.

Izveštajem voditelja postupka iz Tarifnog postupka za određivanje tarifnih stavova za korisnike distributivnih sistema u Republici Srpskoj utvrđeni su koeficijenti poravnanja koji se primjenjuju prilikom obračuna cijena za isporučenu električnu energiju i pripadajuću mrežarinu, a utvrđeni koeficijent za Preduzeće je 1 što znači da Holding po istoj cijeni obračunava isporučenu električnu energiju sa mrežarinama, po kojoj se i snabdijeva od proizvođača električne energije.

Troškovi materijala iskazani u iznosu od 2.508.386 KM odnose se na troškove materijala za izradu učinaka (6.364 KM), troškove ostalog materijala (1.558.906 KM) i troškove goriva i energije (943.117 KM).

Troškovi režijskog materijala u najznačajnijim iznosima se odnose na utrošeni materijal i rezervne dijelove za redovno plansko održavanje osnovnih sredstava (804.136 KM) i havarijsko i redovno održavanje osnovnih sredstava (200.894 KM), HTZ opreme (194.392 KM) i utrošeni kancelarijski materijal (149.171 KM).

Troškovi goriva i energije se najvećim dijelom odnose na troškove derivata nafte za teretna i terenska vozila (242.588 KM), za putnička vozila (121.357 KM) i troškove električne energije za ostale svrhe - potrošnja električne energije za sopstvene potrebe (439.955 KM).

Troškovi zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda iskazani su u iznosu od 23.617.676 KM i odnose se na troškove bruto zarada i bruto naknada zarada (19.504.637 KM) i ostalih ličnih rashoda (4.113.039 KM).

Troškovi bruto zarada i naknada zarada se odnose na troškove bruto zarada za redovan rad (14.509.597 KM), naknada zarada (4.739.039 KM), naknada članovima nadzornog odbora (49.751 KM), naknada direktoru i članovima odbora za reviziju (50.456 KM) i fizičkim licima koji nisu u radnom odnosu (170.740 KM).

Naknade zarada sadrže naknade za rad nedeljom i u dane praznika, plaćeno odsustvo, godišnji odmor, bolovanje, noćni, prekovremeni i interventni rad i pripravnost.

Nadzorni odbor Preduzeća je izvršio imenovanja vršilaca dužnosti članova Uprave sa kojima su zaključeni ugovori o pravima i obavezama vršilaca dužnosti i ugovori o radu kao i imenovanje glavnog pravnog savjetnika sa kojim je ugovor o radu zaključila Uprava Preduzeća. Ugovorene plate imenovanim licima su umanjivanje 10% u skladu sa odredbama Zaključka o prihvatanju Zaključka Vlade Republike Srpske i umanjenu ugovorenih plata i plata rukovodećih radnika Holdinga od 13.02.2013. godine. Prilikom zaključivanja Aneksa ugovora o radu sa članovima Uprave od 24.07.2019. godine nisu primijenjene odredbe navedenog Zaključka, odnosno nije vršeno umanjivanje plata članova Uprave Preduzeća i glavnog pravnog savjetnika.

Troškovi bruto naknada članovima Nadzornog odbora odnose se na bruto naknade za pet članova u pojedinačnim iznosima od po 500 KM neto mjesečno u skladu sa Odlukom o visini naknade za rad članovima Nadzornog odbora od 26.08.2011. godine.

Troškovi bruto naknada članovima odbora za reviziju odnose se na bruto naknade za tri člana u pojedinačnim iznosima od 450 KM neto mjesečno u skladu sa Odlukom o visini naknade za rad članovima Odbora za reviziju od 26.08.2011. godine, a troškovi bruto naknada direktoru interne revizije odnose se na naknade direktoru Odjeljenja interne revizije u visini od 500 KM mjesečno u skladu sa zaključenim ugovorom.

Troškovi bruto naknada fizičkim licima koji nisu u radnom odnosu odnose se na bruto naknade licima sa kojima su zaključeni ugovori o stručnom osposobljavanju (sticanje pripravničkog staža) u visini od 500 KM mjesečno za lica sa srednjom i 600 KM mjesečno za lica sa visokom stručnom spremom.

Troškovi bruto ostalih ličnih rashoda iskazani u iznosu od 4.113.039 KM odnose se na troškove otpremnina, nagrada i pomoći (122.328 KM), troškove zaposlenih na službenom putu (72.541 KM) i troškove ostalih ličnih rashoda (3.918.170 KM).

Troškovi nagrada i pomoći odnose se na pomoć zaposlenima zbog dugotrajne bolesti (1.960 KM), rođenja djeteta (49.289 KM) i u slučaju smrti člana porodice (71.079 KM).

Troškovi bruto ostalih ličnih rashoda odnose se na naknade troškova prevoza na posao (448.421 KM), naknade za ishranu tokom rada (2.099.661 KM), regres za korišćenje godišnjeg odmora (1.288.537 KM), naknadu povodom vjerskih praznika, Dana žena i zimnice (45.992 KM), naknade članovima komisija (27.306 KM) i ostale naknade (8.254 KM).

Regres za korišćenje godišnjeg odmora se obračunava u visini najmanje jedne neto prosječne plate u Republici Srpskoj ostvarene u prethodnoj godini (857 KM). Bruto naknade angažovanim licima na Projektu restrukturiranja distributivnih preduzeća Holdinga i uspostave javnog snabdijevanja su obračunate prema Odluci direktora Holdinga, a naknade članovima Komisije za evaluaciju predmeta isporuka i instalacija pametnog mjerenja (EBRD) i zaposlenim radnicima za polaganje stručnih ispita prema odlukama direktora Preduzeća. Navedene bruto naknade kao i naknade članovima komisija za izbor članova Odbora za reviziju, komisija za popis i komisija za nabavke nisu predviđene Kolektivnim ugovorom Holdinga.

Troškovi proizvodnih usluga iskazani u iznosu od 2.182.566 KM najvećim dijelom se odnose na troškove transportnih usluga (1.030.197 KM), usluga održavanja (711.943 KM), zakupa (149.755 KM), reklame i propagande (80.315 KM) i ostalih usluga (209.113 KM).

Troškovi transportnih usluga se najznačajnijim iznosima odnose na troškove poštanskih usluga (810.723 KM), fiksnih telefona (54.922 KM), mobilnih telefona (126.821 KM), interneta i ostalih transportnih usluga (31.172 KM).

Naknade troškova mobilnih telefona odobrene su u visini mjesečne pretplate u VPN mreži u rasponu od 50 KM do 200 KM članovima Uprave preduzeća, glavnom pravnom

savjetniku i predsjedniku Nadzornog odbora iako interni akt o utvrđivanju visine ove naknade nije donesen. Osnov za naknadu ovih troškova članovima Uprave su ugovori o pravima i obavezama vršilaca dužnosti direktora i izvršnih direktora (menadžerski ugovori).

Troškovi usluga održavanja najvećim dijelom se odnose na troškove tekućeg održavanja SAP ERP sistema (247.497 KM), za usluge na planskom održavanju opreme (224.798 KM) i troškove za usluge održavanja automobila (109.922 KM).

Troškovi zakupa se uglavnom odnose na troškove zakupa skladišnog prostora (56.056 KM), parking prostora i putnog zemljišta (45.049 KM) i poslovnog inventara i opreme (44.823 KM).

Troškovi zakupa putnog zemljišta su više iskazani, a aktivna vremenska razgraničenja manje u iznosu od 7.328 KM po osnovu unaprijed plaćenih troškova za 2020. godinu, što nije u skladu sa članom 20. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 106/15).

Troškovi reklame i propagande najvećim dijelom se odnose na troškove oglasa, reklame i propagande (44.047 KM) za ugovoreno medijsko praćenje.

Troškovi ostalih proizvodnih usluga odnose se na troškove komunalnih usluga (63.850 KM), usluga zaštite na radu (80.098 KM) i proizvodne usluge po ugovoru o privremenim i povremenim poslovima (43.702 KM). Usluge po ugovoru o privremenim i povremenim poslovima nisu iskazane u okviru neproizvodnih usluga, shodno odredbama Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike.

Troškovi amortizacije iskazani su u iznosu od 10.854.636 KM obračunati su prema procijenjenom korisnom vijeku upotrebe pojedinih grupa nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalnih ulaganja i primijenjenih stopa za obračun amortizacije.

Troškovi rezervisanja iskazani u iznosu od 305.488 KM odnose se na troškove rezervisanja za otpremnine (93.049), jubilarne nagrade zaposlenih (61.439 KM) i sudske sporove (151.000 KM). Obračun sadašnje vrijednosti akumuliranih prava zaposlenih na otpremnine i jubilarne nagrade na dan 31.12.2019. godine je izvršen od strane ovlaštenog aktuara.

Nematerijalni troškovi (bez poreza i doprinosa) iskazani u iznosu od 2.194.248 KM odnose se na troškove neproizvodnih usluga (1.543.746 KM), reprezentacije (197.641 KM), premija osiguranja (84.643 KM), platnog prometa (32.545 KM), članarina (29.931 KM) i ostale nematerijalne troškove (305.743 KM).

Troškovi neproizvodnih usluga se u najznačajnijim iznosima odnose na troškove opštih i administrativnih poslova (1.170.176 KM), štampanja i koveriranja računa za električnu energiju (127.962 KM), advokatskih (67.768 KM) i zdravstvenih usluga (48.374 KM).

Troškovi opštih i zajedničkih poslova se odnose na troškove koje Holding obavlja za Preduzeće prema Ugovoru o međusobnim ekonomskim odnosima.

Pravo na troškove reprezentacije ostvaruju članovi Uprave Preduzeća na osnovu ugovora o pravima i obavezama vršilaca dužnosti direktora i izvršnih direktora. Preduzeće ne raspolaze internim aktom o utvrđivanju prava, uslova korišćenja i visine ovih troškova.

Troškovi osiguranja zaposlenih za 2019. godinu su više iskazani u iznosu od 13.448 KM, a aktivna vremenska razgraničenja manje za dio unaprijed plaćene premije osiguranja koji se odnose na 2020. godinu, što nije u skladu sa članom 20. Pravilnika o kontnom okviru i

sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike.

Troškovi poreza iskazani u iznosu 630.932 KM i najvećim dijelom se odnose na poreze prema Zapisniku Poreske uprave Republike Srpske (404.993 KM), koncesionu naknadu za korišćenje elektroenergetskih objekata (42.275 KM), naknade za šume (78.581 KM) i naknade za protivpožarnu zaštitu (42.873 KM). Zapisnikom Poreske uprave Republike Srpske od 12.01.2019. godine o izvršenoj kontroli za period 01.09.2013 – 31.12.2018. godine utvrđene su ukupne poreske obaveze u iznosu od 724.250 KM od čega je glavni dug 404.993 KM (doračunati porez na dobit) i kamate 319.257 KM (za poreze i doprinose na lična primanja - tačka 6.2.2.3 izvještaja)

Troškovi doprinosa iskazani su u iznosu od 397.295 KM, a najznačajniji su troškovi naknada Sindikatu Preduzeća (240.040 KM), regulatornih naknada (104.815 KM) i troškovi doprinosa za zapošljavanje invalida (38.406 KM).

Finansijske rashode (1.084.748 KM) najvećim dijelom čine rashodi kamata po kreditima u zemlji (757.532 KM) i zateznih kamata po Zapisniku o kontroli Poreske uprave Republike Srpske (319.257 KM).

Ostali rashodi su iskazani u iznosu od 13.769.889 KM. Najvećim dijelom ih čine rashodi po osnovu gubitaka od prodaje i rashodovanja nematerijalnih sredstava, nekretnina, postrojenja i opreme, ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja i rashodi po osnovu rashodovanja zaliha materijala i robe i ostali rashodi.

Gubici po osnovu prodaje i rashodovanja nematerijalnih sredstava, nekretnina, postrojenja i opreme iskazani su u iznosu od 11.225.235 KM, a najznačajniji dio se odnosi na neotpisanu vrijednost i dodatne troškove rashodovanja nekretnina, postrojenja i opreme, odnosno isknjižavanje sredstava nakon izvršenog GPS snimanja u iznosu od 11.134.731 KM (tačka 6.1.1. i 6.2.1.1. izvještaja).

U okviru gubitaka po osnovu rashodovanja stalnih sredstava iskazana je isknjižena oprema-priključci koja GPS snimanjem nije identifikovana u bazi stalnih sredstava u iznosu od 7.454.922 KM. Za iznos ovog gubitka izvršeno je ukidanje razgraničenih prihoda po osnovu primljenih donacija u iznosu od 6.518.271 KM u korist neraspoređenog dobitka ranijih godina za dio koji je u ranijem periodu evidentiran preko korekcije neraspoređene dobiti ranijih godina (smanjenja) u korist razgraničenih prihoda i u iznosu od 936.651 KM za dio doniranih stalnih sredstava evidentiranih na kontu razgraničenih prihoda koji su evidentirani na prihodima od otpisa doniranih stalnih sredstava (tačka 6.2.2.2. izvještaja).

Navedeno je za posljedicu imalo pogrešno iskazane gubitke po osnovu rashodovanja nematerijalnih sredstava, nekretnina, postrojenja i opreme, neraspoređenog dobitka tekuće godine, kao i razgraničenih prihoda po osnovu primljenih donacija i neraspoređenog dobitka ranijih godina.

Rashodi po osnovu ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja (2.368.469 KM) su iskazani po osnovu ispravke vrijednosti potraživanja od kupaca koja se u skladu sa članom 47-48b Pravilnika o računovodstvenim politikama Mješovitog Holdinga "Elektroprivreda Republike Srpske" vrši za potraživanja starija od godinu dana.

Rashodi po osnovu rashodovanja zaliha materijala i robe i ostali rashodi iskazani su u iznosu od 161.136 KM, a najvećim dijelom ih čine rashodi po osnovu otpisa zaliha materijala, sitnog alata i inventara (40.286 KM), sudskih i drugih sporova (50.614 KM) i naknade štete trećim licima (54.575 KM).

Preporučuje se Nadzornom odboru da obezbijedi da se ugovorene plate članovima Uprave određuju u skladu sa Zaključkom Mješovitog holdinga Elektroprivreda Republike Srpske a.d. Trebinje.

Preporučuje se direktoru Preduzeća da obezbijedi:

- **da se ugovorene plate određuju u skladu sa Zaključkom Mješovitog holdinga „Elektroprivreda Republike Srpske“ a.d. Trebinje,**
- **priznavanje prava na naknade članovima komisija vrši u skladu sa Kolektivnim ugovorom Mješovitog holdinga „Elektroprivreda Republike Srpske“ a.d. Trebinje,**
- **da se klasifikacija bruto naknada po ugovorima o privremenim i povremenim poslovima i iskazivanje unaprijed plaćenih troškova na računima aktivnih vremenskih razgraničenja vrši u skladu sa članom 43. stav (1), 36. stav (9) i 20. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike,**
- **donošenje internog akta o priznavanju prava i visine naknade za korišćenje mobilnih telefona, kao i rashoda reprezentacije i**
- **da se rashodi priznaju u periodima na koje se odnose.**

6.1.3. Finansijski rezultat

U Bilansu uspjeha iskazani su ukupni prihodi u iznosu od 111.948.321 KM, ukupni rashodi u iznosu od 110.871.917 KM, tekući i odloženi porez na dobit koji čine poreski rashodi perioda (1.307.966 KM) i odloženi poreski prihodi perioda (483.939 KM) i neto dobitak perioda u iznosu od 252.377 KM.

Po nalazu revizije finansijski rezultat je potcijenjen za 6.518.271 KM, zbog više iskazanih prihoda od ukidanja neiskorišćenih dugoročnih rezervisanja (936.651 KM) i više iskazanih gubitaka po osnovu rashodovanja stalnih sredstava (7.454.922 KM) - tačke 6.1.1. i 6.1.2 izvještaja.

6.2. Bilans stanja

6.2.1. Aktiva

Ukupna aktiva iskazana je u neto iznosu od 307.020.344 KM, a čine je poslovna i vanbilansna aktiva.

Poslovna aktiva iskazana je u bruto iznosu od 534.267.860 KM, ispravke vrijednosti 259.387.570 KM i neto vrijednosti 274.880.290 KM.

Poslovnu aktivu čine stalna sredstva neto vrijednosti od 248.413.610 KM i tekuća sredstva u neto iznosu od 26.466.680 KM.

Zbog naknadnih knjiženja u analitičkom evidencijama nakon datuma objave finansijskih izvještaja bruto iznos potraživanja od kupaca u zemlji u Bilansu stanja je za 398.780 KM više iskazan, a sumnjiva i sporna potraživanja od kupaca su za 398.851 KM manje iskazana u odnosu na iznose u bruto bilansu. Razlike između Bilansa stanja na dan 31.12.2019. godine i bruto bilansa su utvrđene i na pozicijama datih avansa i dobavljača u zemlji (74.564 KM).

6.2.1.1. Stalna sredstva

Stalna sredstva su iskazana u bruto iznosu od 476.981.040 KM, ispravke vrijednosti 228.567.430 KM i neto vrijednosti 248.413.610 KM.

Priznavanje pojedinih kategorija stalnih sredstava u toku 2019. godine se vrši preko konta sredstava u pripremi, a nakon ispostavljanja okončane situacije i tehničkog prijema

(kolaudacije) vrši se prenos na odgovarajuću kategoriju stalnih sredstava. U okviru stalnih sredstava promjene u toku 2019. godine se odnose na povećanje vrijednosti u ukupnom iznosu od 20.867.692 KM koje se sastoji od nabavki (4.652.288 KM), donacija (28.014 KM) i viškova (16.187.390 KM) i smanjenje vrijednosti koje se odnosi na rashode amortizacije (10.854.636 KM) i rashodovanje, odnosno otpis postrojenja i opreme (11.225.235 KM).

Nematerijalna sredstva iskazana su u bruto iznosu od 5.096.420 KM, ispravke vrijednosti od 1.260.265 KM i neto vrijednosti od 3.836.155 KM. Odnose se na ulaganja u razvoj (47.613 KM), koncesije, patente, licence i ostala prava (524.022 KM), ostala nematerijalna sredstva (767.067 KM) i avanse i nematerijalna sredstva u pripremi (2.497.453 KM).

Ukupno povećanje nematerijalnih sredstava u toku 2019. godine iznosi 176.230 KM, a najznačajnije se odnosi na nabavke licenci-sertifikata, softvera za hidrološke stanice, web modula za neovlaštenu potrošnju i kadrovsku evidenciju.

Nekretnine, postrojenja, oprema i investicione nekretnine iskazane su bruto vrijednosti 463.640.777 KM, ispravke vrijednosti 224.125.122 KM i neto vrijednosti 239.515.655 KM.

Neto vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme čine zemljište (2.053.619 KM), građevinski objekti (74.587.043 KM), postrojenja i oprema (155.358.349 KM) i avansi i nekretnine, postrojenja, oprema i investicione nekretnine u pripremi (7.516.644 KM).

Preduzeće je na osnovu odredbi Zakona o električnoj energiji ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 8/08, 34/09, 92/09 i 1/11), odnosno Opštih uslova za isporuku i snabdijevanje električnom energijom u ranijem periodu vršilo preuzimanje priključaka od kupaca u vlasništvo kao donaciju radi nastavka njihovog održavanja. Pored aktivnosti na evidentiranju predatih priključaka po broju kupaca u poslovnica, uz korištenje prosječnih veličina, započete su aktivnosti na prikupljanju stvarnih podataka o priključcima u okviru pojedinih poslovnica i snimanje priključaka na terenu korištenjem GPS uređaja.

U toku 2019. godine završeno je GPS snimanje za RJ Bijeljina i PJ Pelagićevo i utvrđene količine i vrijednosti priključaka su vrednovane kao odstupanja na više i na niže u odnosu na prvobitno evidentirane količine i vrijednosti. Rezultat navedenih odstupanja u 2019. godini iznosi 16.292.395 KM kao višak koji je evidentiran na ostalim poslovnim prihodima i 11.646.906 KM kao manjak iskazan na rashodima (neotpisana vrijednost stalnih sredstava). Razlozi za evidentiranje na viškovima/manjkovima u ranijem periodu po drugim radnim jedinicama ili ostalim prihodima/rashodima u 2019. godini, a ne kao donacija su uslovljeni nemogućnošću razdvajanja dijela novoustanovljenih količina na izgradnju koju je izvršio kupac i na dio ulaganja koja je realizovao distributer, tačka 6.1.1. i 6.1.2. izvještaja).

Pravilnikom o računovodstvenim politikama Mješovitog holdinga „Elektroprivreda Republike Srpske“ nije donesena posebna računovodstvena politika priznavanja promjene vrijednosti priključaka, a u postupku priznavanja promjene vrijednosti ove opreme nije bilo dosljedne primjene računovodstvene politike, u skladu sa paragrafom 13. MRS - 8 Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške. Navedenim paragrafom je propisano, između ostalog, da entitet dosljedno odabira i primjenjuje računovodstvene politike za slične transakcije, druge događaje i okolnosti.

Iz navedenog proizilazi da Preduzeće nije obezbijedilo tačne i pouzdane evidencije iz kojih bi se jasno mogla identifikovati oprema-priključci koji se odnose na vlastita ulaganja Preduzeća i oprema-priključci koja se odnosi na donacije što nije u skladu sa članovima 10, 11, 13-22 Pravilnika o računovodstvenim politikama Mješovitog Holdinga "Elektroprivreda Republike Srpske".

Osim promjena na priključcima, najznačajnija povećanja na nekretninama, postrojenjima i opremi u toku godine se odnose na ulaganja u 35 kV dalekovod Potočari-Sase, puštanja u rad 10 kV kablovskog voda Bijeljina – Amajlije, izgradnju kablovske veze 10 kV Ekonomija-Koviljuša, rekonstrukciju postojeće mreže niskog i srednjeg napona i nabavke motornih vozila.

Najznačajnija smanjenja na nekretninama, postrojenjima i opremi, pored redovne amortizacije (10.660.178 KM), odnose se na manje utvrđene količine i vrijednosti stalnih sredstava kao rezultat GPS snimanja po Odlukama Nadzornog odbora od 11.11.2019. godine u iznosu od 11.646.906 KM, odnosno od 28.02.2020. godine o otpisu stalnih sredstava kao rezultat redovnog godišnjeg popisa (90.041 KM).

Avansi, nematerijalna sredstva u pripremi, nekretnine, postrojenja, oprema i investicione nekretnine u pripremi iskazane su u iznosu od 10.014.097 KM.

Dugoročni finansijski plasmani iskazani su u bruto iznosu od 6.581.482 KM, 3.182.043 KM ispravke vrijednosti i 3.399.439 KM neto vrijednosti, a odnose se na stambene kredite date zaposlenim radnicima iz ranijih godina i potraživanja od kupaca za koja su zaključeni reprogrami i medijacije.

Stambeni krediti dati zaposlenim su odobreni na period od 5 do 25 godina uz kamatnu stopu od 1% na godišnjem nivou. Vrednuju se po nominalnoj vrijednosti (primjenom ugovorene kamatne stope).

Dugoročno reprogramirana potraživanja od kupaca iskazana su u neto iznosu od 3.311.729 KM, a odnosi na potraživanja od kupaca za koja je izvršen reprogram i medijacija.

Skupština akcionara je u oktobru 2011. godine donijela Odluku o utvrđivanju uslova za provođenje četvrtog ciklusa reprograma potraživanja za utrošenu električnu energiju po kojoj se reprogram se zaključuje na period od dvije do 10 godina u zavisnosti od kategorije kupca. Zaključivanje ugovora je omogućeno svim kupcima koji imaju dugovanja starija od šest mjeseci u odnosu na datum donošenja Odluke uz potreban preduslov za sklapanje ugovora uplate od 10% iznosa potraživanja, te da kupac može imati samo jedan aktivan ugovor o reprogramu i omogućeno je pravo na otpis dijela iznosa neplaćene kamate.

Preduzeće je dugoročni dio potraživanja od kupaca po osnovu reprograma i medijacije sa stanjem na dan 31.12.2019. godine u iznosu od 6.493.773 KM iskazalo po nominalnom iznosu, što nije u skladu sa članom 43. tačka (2) Pravilnika o računovodstvenim politikama Mješovitog Holdinga "Elektroprivreda Republike Srpske", odnosno sa MRS 39 Finansijski instrumenti: priznavanje i mjerenje, paragraf 47 po kojima je subjekt nakon početnog priznavanja dužan mjeriti sve finansijske obaveze po amortizovanom trošku primjenom metode efektivne kamatne stope. Preduzeće nije dosljedno primijenilo računovodstvenu politiku i u Napomenama uz finansijske izvještaje je objelodanjeno da nema saznanja o tome koliki bi mogao biti materijalno značajan efekat na bruto iznos ovih potraživanja sa stanjem na dan 31.12.2019. godine.

Preporučuje se direktoru Preduzeća da obezbijedi da se naknadno priznavanja dugoročnih plasmana vrši u skladu sa članom 43. stav (2) Pravilnika o računovodstvenim politikama Mješovitog Holdinga "Elektroprivreda Republike Srpske" i paragrafom 47 MRS 39 Finansijski instrumenti: priznavanje i mjerenje.

Odložena poreska sredstva iskazana su u iznosu od 1.647.713 KM. Prema paragrafu 34 MRS 12 Porez na dobit „odloženo poresko sredstvo se priznaje za prenošenje neiskorištenih poreskih gubitaka i neiskorištenih poreskih kredita u naredni period u mjeri u kojoj je vjerovatno da će postojati raspoloživi oporezivi dobitak za koji se mogu iskoristiti

neiskorišteni poreski gubici...“. U 2019. godini Preduzeće nije koristilo odložena poreska sredstva po ovom osnovu već su povećana za iznos od 145.631 KM.

6.2.1.2. Tekuća sredstva

Tekuća sredstva su iskazana u bruto vrijednosti 57.286.820 KM, ispravke vrijednosti 30.820.140 KM i neto vrijednosti 26.466.680 KM. Čine ih zalihe materijala i gotovih proizvoda, dati avansi, kratkoročna potraživanja, kratkoročni finansijski plasmani, gotovina i aktivna vremenska razgraničenja.

Zalihe materijala i gotovih proizvoda i dati avansi iskazani su u bruto vrijednosti od 6.668.981 KM, ispravke vrijednosti od 2.882.906 KM i neto vrijednosti od 3.786.075 KM.

Zalihe materijala bruto vrijednosti 6.033.152 KM se najvećim dijelom odnose na zalihe materijala (2.216.677 KM), rezervnih dijelova (2.412.819 KM), sitnog alata, inventara i HTZ opreme (404.315 KM) i goriva i maziva (22.713 KM).

Ispravka vrijednosti zaliha iskazana je u iznosu od 2.565.122 KM, a odnosi se ispravku vrijednosti zaliha sitnog alata, inventara i HTZ opreme koja je u upotrebi i za koju je potpuno izvršena ispravka vrijednosti (976.049 KM) i nekurentnih zaliha za čijim postojanjem više nema potrebe (1.589.074 KM), a koje se evidentiraju u skladu sa članom 35. Pravilnika o računovodstvenim politikama Mješovitog Holdinga “Elektroprivreda Republike Srpske” i korigovane su preko računa ispravke vrijednosti zaliha po prosječnim cijenama.

Zalihe gotovih proizvoda iskazane su u iznosu od 69.328 KM po cijeni koštanja u skladu sa članom 33. navedenog Pravilnika.

Dati avansi bruto vrijednosti 566.502 KM, ispravke vrijednosti 317.784 KM i neto vrijednosti 248.718 KM se odnose na avanse date dobavljačima za nabavku roba i usluga, (tačka 6.2.1. izvještaja).

Ispravka vrijednosti iskazana je u iznosu od 317.784 KM, a odnosi se na avans dat ranijih godina koji nije realizovan.

Kratkoročna potraživanja, kratkoročni plasmani i gotovina su iskazana u bruto vrijednosti od 50.617.839 KM, ispravke vrijednosti od 27.937.234 KM i neto vrijednosti od 22.680.605 KM. Neto vrijednost čine kratkoročna potraživanja, kratkoročni finansijski plasmani, gotovinski ekvivalenti i gotovina i aktivna vremenska razgraničenja.

Kratkoročna potraživanja na dan 31.12.2019. godine su iskazana u neto iznosu od 17.518.497 KM, a odnose se na potraživanja od kupaca - povezana pravna lica, od kupaca u zemlji i druga kratkoročna potraživanja (tačka 6.2.1. izvještaja).

Potraživanja od kupaca - povezana pravna lica iskazana su u neto iznosu od 1.583.572 KM, a odnose se na potraživanja od povezanih lica za ispostavljene fakture za električnu energiju RITE Ugljevik, mini hidroelektrane Tišča i distributivne mrežarine. Osnov i cijene po kojima se vrši fakturisanje su definisani ugovorima.

Preduzeće nije vršilo ispravku vrijednosti potraživanja od kupaca – povezana pravna lica u skladu sa usvojenom računovodstvenom politikom Preduzeća prema kojoj se ne vrši ispravka potraživanja od kupaca povezanih lica koja posluju u sistemu Elektroprivrede Republike Srpske, odnosno potraživanja koja proističu iz međusobnih odnosa Holdinga i zavisnih preduzeća.

Od ukupnog iznosa ovih potraživanja najveći dio (1.527.441 KM) se odnosi na potraživanja iz 2019. godine koja su u valuti plaćanja.

Potraživanja od kupaca u zemlji iskazana su u neto iznosu od 15.387.850 KM za isporučenu električnu energiju fizičkim i pravnim licima (podaci se preuzimaju iz billing

sistema u kojima se vode evidencije za svakog kupca po osnovu glavnog duga, kamata, reprograma i medijacije, tužbi i slično).

Druga kratkoročna potraživanja iskazana su u neto iznosu od 547.075 KM, a čine ih najvećim dijelom potraživanja po osnovu zateznih kamata, od zaposlenih i od fondova.

Potraživanja po osnovu zateznih kamata iskazana su u iznosu od 137.475 KM od čega se najveći dio 116.866 KM odnosi na potraživanja po osnovu kamata po sudskim presudama.

Potraživanja od zaposlenih iskazana su u iznosu od 62.500 KM, a odnose se na potraživanja po osnovu troškova telefona u VPN mreži i po osnovu dugovanja na ime kupovine telefonskih aparata na rate.

Potraživanja od državnih organa i organizacija iskazana su u iznosu od 338.402 KM, a čine ih potraživanja od JU Fond za dječiju zaštitu (18.875 KM) i Fonda zdravstvenog osiguranja Republike Srpske (319.527 KM).

Ispravka vrijednosti kratkoročnih potraživanja iskazana je u iznosu od 27.937.234 KM, od čega se iznos od 26.370.543 KM odnosi na korigovana potraživanja od kupaca po osnovu procjene naplativosti potraživanja za fakturisanu električnu energiju, a iznos od 1.566.691 KM se odnosi na potraživanja po osnovu novčanih sredstava na računima kod Bobar banke a.d. u stečaju Bijeljina, jer uvođenjem privremene uprave nad bankama od strane Agencije za bankarstvo Republike Srpske Preduzeće nije moglo raspolagati novčanim sredstvima. Ispravka vrijednosti potraživanja starijih od godinu dana se vrši u skladu sa sa usvojenom računovodstvenom politikom Preduzeća.

Kratkoročni finansijski plasmani u iznosu od 2.761.858 KM odnose se na dio dugoročnih finansijskih plasmana koji dospijeva za naplatu u periodu do godinu dana, a čini ih dio potraživanja za koja su zaključeni reprogrami i medijacija (2.747.552 KM) i tekuće dospjeće stambenih kredita datih radnicima (14.306 KM).

Gotovina i gotovinski ekvivalenti iskazani su u iznosu od 222.790 KM, a odnose na sredstva na transakcionim računima kod pet poslovnih banaka (123.246 KM), posebno izdvojenom računu (98.030 KM), deviznom računu (1.160 KM) i gotovinu u blagajni (355 KM).

Aktivna vremenska razgraničenja su iskazana u iznosu od 2.177.460 KM. Odnose se najvećim dijelom na ostale unaprijed plaćene troškove (728.586 KM), vrijednost budućih isporuka sa PDV-om iskazanih na avansnim fakturama kupcima (1.382.353 KM), ostala aktivna vremenska razgraničenja PDV (23.602 KM) i ostala razgraničenja-zatvaranje PDV-a po primljenim avansima (24.316 KM).

Unaprijed plaćeni troškovi odnose se na troškove planskog održavanja osnovnih sredstava- višegodišnje rasjecanje rastinja ispod dalekovoda (728.586 KM).

Vrijednost budućih isporuka sa PDV-om iskazanih na avansnim fakturama kupcima odnose se na razgraničenja u skladu sa članom 55. Zakona o PDV-u po kojem je primalac avansa obavezan izdati avansnu fakturu uplatiocu avansa za robu ili usluge (1.382.353 KM).

Aktivna vremenska razgraničenja u najmanjem iznosu od 20.776 KM su manje iskazana za unaprijed plaćene premije osiguranja zaposlenih i troškove zakupa putnog zemljišta koji su odnose na 2020. godinu, što nije u skladu sa članom 20. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike.

6.2.2. Pasiva

Ukupna pasiva iskazana je u iznosu od 307.020.344 KM, a čine je poslovna i vanbilansna pasiva.

Poslovna pasiva iskazana je u iznosu od 274.880.290 KM, a čine je osnovni kapital, revalorizacione rezerve, neraspoređeni dobitak, rezervisanja, odložene poreske obaveze i razgraničeni prihodi i obaveze.

6.2.2.1. Kapital

Strukturu kapitala na dan 31.12.2019. godine čini osnovni kapital (38.486.953 KM), rezerve (5.094.705 KM), revalorizacione rezerve (96.046.910 KM) i neraspoređeni dobitak (42.798.381 KM).

Osnovni kapital čini akcijski kapital upisan u sudski registar i usaglašen sa iskazanim kapitalom u poslovnim knjigama.

Na osnovu odluka Vlade Republike Srpske od 30.12.2005. i 07.09.2006. godine izmijenjen je oblik organizovanja zavisnih državnih preduzeća u okviru Elektroprivrede Republike Srpske u akcionarska društva. Strukturu akcijskog kapitala na dan 31.12.2019. godine prema izvodu Centralnog registra hartija od vrijednosti a.d. Banja Luka Republike Srpske čini akcijski kapital u vlasništvu Holdinga 65% (25.017.520 KM), Penzijski rezervni fond Republike Srpske a.d. Banja Luka 10,27% (3.954.745 KM), ostali akcionari 19,72% (7.590.340 KM) i Fond za restituciju Republike Srpske 5% (1.924.348 KM).

Rezerve Preduzeća (5.094.705 KM) čine zakonske rezerve (3.552.462 KM) i statutarne rezerve (1.542.243 KM), nastale u skladu sa članom 231. Zakona o privrednim društvima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 127/08, 58/09, 100/11, 67/13 i 100/17).

Revalorizacione rezerve su formirane od pozitivnih efekata procjene nekretnina, postrojenja, opreme i nematerijalnih ulaganja izvršenih na dan 31.12.2008. godine, 31.12.2011. godine i 31.12.2015. godine (posljednja procjena). U toku 2019. godine smanjene su u iznosu od 3.569.099 KM po osnovu prenosa dijela vrijednosti koji predstavlja razliku između istorijskog troška amortizacije (na istorijsku nabavnu vrijednost stalnih sredstava) i računovodstvenog troška amortizacije obračunate na revalorizovane vrijednosti stalnih sredstava

Neraspoređeni dobitak iskazan je u visini od 42.798.381 KM, a odnosi se na neraspoređeni dobitak tekuće godine (252.377 KM) i neraspoređeni dobitak ranijih godina (42.546.004 KM). U toku 2019. godine neraspoređeni dobitak ranijih godina je povećan u iznosu od 10.130.446 KM po osnovu prenosa dijela revalorizacionih rezervi (3.569.099 KM) i ukidanja dijela razgraničenih prihoda od donacija po osnovu otpisa (6.561.347 KM).

Po nalazu revizije neraspoređeni dobitak ranijih godina je precijenjen, a neraspoređeni dobitak tekuće godine potcijenjen u najmanjem iznosu od 6.518.271 KM (tačka 6.1.1, 6.1.2, 6.1.3, 6.2.1.1, 6.2.2.1. i 6.2.2.2. izvještaja).

U skladu sa odlukom Skupštine akcionara od 16.12.2019. godine izvršen je raspored neraspoređene dobiti ostvarene u 2017. godini potvrđene od nezavisnog revizora u iznosu od 83.082 KM za povećanje neraspoređene dobiti, 4.515 KM za povećanje zakonskih i 2.709 KM statutarne rezervi.

Preduzeće je u 2019. godini, kao i prethodnih godina, izvršilo prenos ranije ostvarenih pozitivnih efekata revalorizacije za iznos obračunate amortizacije stalnih sredstava (kontinuirani) u iznosu od 3.569.099 KM u korist neraspoređenog dobitka ranijih godina umjesto neraspoređenog dobitka tekuće godine, što nije u skladu sa članom 25. stav (4)

Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike.

6.2.2.2. Rezervisanja, odložene poreske obaveze i razgraničeni prihodi

Rezervisanja, odložene poreske obaveze i razgraničeni prihodi iskazani su u iznosu od 36.268.031 KM. Odnose se na odložene poreske obaveze (10.914.075 KM), razgraničene prihode i primljene donacije (21.890.216 KM), rezervisanja za naknade i beneficije zaposlenih po osnovu procjene ovlašćenog aktuara (990.773 KM) i ostala dugoročna rezervisanja (2.472.967 KM).

Dugoročna rezervisanja za naknade i beneficije zaposlenih odnose se na sadašnju vrijednost akumuliranih prava zaposlenih na otpremnine za odlazak u penziju (774.341 KM) i jubilarne nagrade (216.341 KM) obračunatih na dan 31.12.2019. godine u skladu sa MRS 19 Primanja zaposlenih, prema izvještaju ovlašćenog aktuara.

Odložene poreske obaveze su iskazane po osnovu obračuna poreza na dobit po stopi od 10% na kumulativnu razliku između neto vrijednosti stalnih sredstava utvrđenih primjenom amortizacionih stopa prema usvojenoj računovodstvenoj procjeni i poreskih stopa. Prilikom obračuna amortizacije u računovodstvene svrhe utvrđene na osnovu procjene vijeka trajanja pojedinih sredstava (procjena od strane ovlaštenih procjenjivača) i amortizacije u poreske svrhe utvrđene Pravilnikom o primjeni Zakona o porezu na dobit („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 126/96) – Prilog broj 3. nastaju oporezive privremene razlike evidentirane kao odložene poreske obaveze.

Razgraničeni prihodi i primljene donacije su iskazani u iznosu od 21.890.216 KM, a odnose se na razgraničene prihode po osnovu primljenih donacija – priključaka iz ranijeg perioda.

Preduzeće je u toku 2019. godine izvršilo ukidanje razgraničenih prihoda u ukupnom iznosu od 7.454.922 KM za donirana stalna sredstva koja nisu potvrđena u bazi stalnih sredstava GPS snimanjem. Ukidanje je izvršeno u korist neraspoređenog dobitka ranijih godina u iznosu od 6.518.271 KM za dio koji je u ranijem periodu evidentiran korigovanjem (smanjenjem) neraspoređene dobiti ranijih godina i u korist prihoda od otpisa doniranih stalnih sredstava i u iznosu od 936.651 KM za dio doniranih stalnih sredstava evidentiranih na kontu razgraničenih prihoda, (tačka 6.1.2. izvještaja).

Ostala dugoročna rezervisanja se odnose se na rezervisanja za sudske sporove (1.713.363 KM) i diskont po dugoročnim kreditima (759.605 KM).

Preduzeće je obezbijedilo povoljnije uslove finansiranja od kreditora iz inostranstva uz date garancije Republike Srpske i BiH za vraćanje kredita u vidu povoljnijih kamatnih stopa. Priznavanje dugoročnih obaveza po kreditima je izvršeno po fer vrijednosti, a razlika između vrijednosti obaveza prema ugovorenim uslovima i njihove fer vrijednosti priznaje se kao razgraničeni prihod od državnih donacija u skladu sa paragrafima 10A, 12, 17 i 24 MRS 20 Računovodstvo državnih davanja i objelodanjivanje državne pomoći. Ukidanje razgraničenih prihoda nastaje po osnovu amortizacije diskonta dugoročnih kredita dobijenih po kamatnim stopama nižim od tržišnih i priznaje se kao ostali prihodi u skladu sa otplatnim planom ino kreditnih obaveza.

Prosječna ponderisana kamatna stopa na kredite nefinansijskim preduzećima Centralne banke BiH osnov je za procjenu tržišne kamatne stope za 2019. godinu od 4% u odnosu na period 2011-2016. godina od 5,1%.

Navedeni iznos diskonta je pogrešno klasifikovan u okviru ostalih dugoročnih rezervisanja umjesto u okviru razgraničenih prihoda i primljenih donacija, što nije u skladu sa članom

28. tačka 8. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike.

Preporučuje se direktoru da obezbijedi primjenu člana 28. tačka 8. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike prilikom evidentiranja razgraničenih prihoda i primljenih donacija.

6.2.2.3. Obaveze

Obaveze su na dan 31.12.2019. godine iskazane u iznosu od 56.185.310 KM, a odnose se na dugoročne i kratkoročne obaveze.

Dugoročne obaveze su iskazane u iznosu od 28.477.324 KM, a odnose se na obaveze prema povezanim pravnim licima u iznosu od 15.877.132 KM i dugoročne kredite u iznosu od 12.600.192 KM.

Obaveze prema povezanim pravnim licima su iskazane po osnovu dva beskamatna ugovora o reprogramu obaveza prema Holdingu zaključene u ukupnom iznosu od 19.245.008 KM na 120 rata i to po osnovu naknade za obnovljive izvore energije i efikasnu kogeneraciju i po osnovu zadržanih sredstava.

Dugoročni krediti u zemlji se odnose na obaveze po komercijalnom kreditu od Nove banke a.d. Banja Luka (kreditna linija Investicione razvojne banke Republike Srpske) u iznosu od 883.839 KM.

Dugoročni krediti u inostranstvu u iznosu od 11.716.353 KM se odnose na kredite od:

- KW Bankengruppe za projekat Power IV Scada, u iznosu od 727.878 KM,
- od Evropske banke za rekonstrukciju i razvoj (EBRD) 35806, Projekat obnove elektro distribucije, u iznosu od 249.889 KM i
- od Evropske investicione banke EIB 23871, Projekat obnove električne energije IV u iznosu od 11.498.191 KM.

Kratkoročne obaveze iskazane su u iznosu od 27.707.986 KM, a odnose se na kratkoročne finansijske obaveze, obaveze iz poslovanja, obaveze iz specifičnih poslova, obaveze za zarade i naknade zarada, druge obaveze, obaveze za PDV, obaveze za ostale poreze i doprinose i druge dažbine, obaveze za porez na dobitak i pasivna vremenska razgraničenja.

Kratkoročne finansijske obaveze (7.795.048 KM) se odnose na obaveze po:

- kratkoročnim kreditima (3.950.000 KM) iskazane po osnovu Ugovora o revolving kreditu zaključenim sa UniCredit Bank a.d. Banja Luka od 21.08.2019. godine na iznos ugovora od 4 miliona KM. Preduzeće je u toku 2019. godine koristilo i revolving kredit kod UniCredit Bank a.d. Mostar po Ugovoru od 16.08.2019. godine na iznos od 4 miliona KM, koji je sa stanjem na dan 31.12.2019. godine izmiren,
- dijelu dugoročnih kredita koji dospijeva u periodu do godinu dana u iznosu od 3.773.747 KM, a koji se odnosi na kredite od inostranih kreditora (1.229.641 KM), od banaka u zemlji (619.605 KM) i dio obaveza po ugovorima o reprogramu obaveza prema Holdingu (1.924.501 KM).

Obaveze iz poslovanja (13.812.224 KM) se odnose na obaveze za primljene avanse, depozite i kaucije (1.546.906 KM), dobavljače-povezana pravna lica (5.950.279 KM), dobavljače u zemlji (6.035.683 KM) i dobavljače u inostranstvu (279.356 KM). Obaveze za primljene avanse se najvećim dijelom odnose na pretplaćene iznose po računima za utrošenu električnu energiju krajnjih potrošača. Zapisnikom o usaglašavanju sa Holdingom je potvrđeno stanja obaveza prema povezanim pravnim licima na dan 31.12.2019. godine.

Obaveze prema dobavljačima u zemlji su iskazane u većem iznosu od 74.495 KM (tačka 6.2.1. i 6.2.1.2. izvještaja).

Obaveze iz specifičnih poslova (756.283 KM) se u potpunosti odnose na obaveze prema Holdingu, a najznačajniji iznosi su iskazani po osnovu opštih i administrativnih troškova (91.261 KM), troškova debalansa (103.472 KM), obaveznog otkupa električne energije (328.988 KM) i obaveza za nabavljenu opremu iz kreditih sredstava i pripadajući dio zavisnih troškova koje Holding plaća u ime Preduzeća (162.450 KM).

Obaveze za zarade i naknade zarada (1.784.559 KM) odnose se na obaveze prema zaposlenima za zarade, naknade zarada i ostala lična primanja obračunate za decembar 2019. godine.

Druge obaveze (395.600 KM) su iskazane po osnovu kamata za neizmirene poreske obaveze (319.257 KM) po Zapisniku o kontroli Poreske uprave Republike Srpske i po osnovu obaveze prema zaposlenima, članovima Nadzornog i odbora za reviziju i drugih odbora i komisija.

Obaveze za plaćanje PDV-a (486.925 KM) su iskazane po osnovu razlike između obračunatog i akontacionog PDV-a.

Obaveze za porez na dobitak (825.708 KM) su iskazane po osnovu Poreskog bilansa za 2019. godinu.

Obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine (486.834 KM) odnose se na obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine na teret troškova (79.841 KM) i obaveze za poreze prema Zapisniku o kontroli Poreskoj uprave Republike Srpske (404.993 KM). Rješenjem o odgodi plaćanja poreskog duga od 19.05.2020. godine, navedene obaveze su reprogramirane na period od 24 mjeseca i reklasifikovane na dugoročne obaveze.

6.2.3. Vanbilansna evidencija

U okviru vanbilansne aktive i pasive iskazan je iznos od 32.140.054 KM. Na osnovu podataka navedenih u Napomenama uz finansijske izvještaje čine ih isknjižena interna potraživanja i obaveze između članica Holdinga utvrđena na dan 31.12.2004. godine u skladu sa Odlukom Vlade Republike Srpske od 07.03.2006. godine (28.241.564 KM), stanovi dodijeljeni zaposlenim radnicima u ranijem periodu (1.523.061 KM) i ostalo (2.375.429 KM).

Primljene garancije u postupcima javnih nabavki su arhivirane u Službi javnih nabavki ali se o njima ne vodi evidencija i nisu predmet evidentiranja u vanbilansnoj evidenciji kao ni data sredstva obezbjeđenja (mjenice i nalozi za plaćanje, zalozi na robi) po ugovorima o kreditima sa bankama, što nije u skladu sa članom 62. i 63. Pravilnika o kontom okviru i sadržini računa u kontom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike.

Preporučuje se direktoru Preduzeća da obezbijedi da se vanbilansna aktiva i vanbilansna pasiva evidentiraju u skladu sa članom 62. i 63. Pravilnika o kontom okviru i sadržini računa u kontom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike.

6.3. Bilans tokova gotovine

Ukupni prilivi gotovine iskazani su u iznosu od 168.257.853 KM, a odnose se na prilive gotovine iz poslovnih aktivnosti (126.603.662 KM), prilive gotovine iz aktivnosti investiranja (7.249.596 KM) i prilive gotovine iz aktivnosti finansiranja (34.404.595 KM).

Ukupni odlivi gotovine iznose 168.814.397 KM, od čega su odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (136.173.201 KM) i odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (32.641.196 KM). Odliva gotovine iz aktivnosti investiranja nije bilo.

Neto smanjenje gotovine na dan 31.12.2019. godine iznosi 556.544 KM, gotovina na početku obračunskog perioda iznosi 779.334 KM i gotovina na kraju obračunskog perioda iznosi 222.790 KM.

Prilivi od kupaca i primljeni avansi po osnovu naplaćenog PDV-a obračunatog u izlaznim fakturama iskazani su u okviru ostalih priliva iz poslovnih aktivnosti umjesto na poziciji prilivi od kupaca i primljeni avansi. Takođe, odlivi po osnovu isplate dobavljačima i dati avansi po osnovu plaćenog PDV-a po ulaznim fakturama iskazani su u okviru ostalih odliva iz poslovnih aktivnosti umjesto u okviru odliva po osnovu isplata dobavljačima i datih avansi kako je propisano članom 10. tačka (2) i (4) i članom 11. tačka (2) i (6) Pravilnika o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike.

Preporučuje se direktoru Preduzeća da obezbijedi da se Bilans tokova gotovine sastavlja u skladu sa članom 10. tačka (2) i (4) i članom 11. tačka (2) i (6) Pravilnika o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike.

6.4. Vremenska neograničenost poslovanja

U Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanjeno je da su finansijski izvještaji sastavljeni pod pretpostavkom da će Preduzeće nastaviti svoje poslovanje u skladu sa načelom stalnosti poslovanja. Takođe, u Napomenama je objelodanjeno da su kratkoročne obaveze Preduzeća sa stanjem na dan 31.12.2019. godine veće od vrijednosti obrtno imovine u iznosu od 1.241.306 KM. S obzirom da Preduzeće posluje u okviru Mješovitog holdinga „Elektroprivreda Republike Srpske“ a.d. Trebinje Uprava Preduzeća smatra, da će uz pomoć Matičnog preduzeća, prevazići trenutno teškoće u poslovanju i nastaviti poslovati u skladu sa načelom stalnosti poslovanja u budućnosti.

6.5. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze

Na osnovu objelodanjenih informacija u Napomenama uz finansijske izvještaje na dan 31.12.2019. godine Preduzeće vodi 3.283 sudska spora protiv fizičkih i pravnih lica u najmanjem iznosu od 9.389.448 KM bez obračunatih kamata i sudskih troškova po osnovu dugovanja za utrošenu električnu energiju i za neovlašćenu potrošnju.

Protiv Preduzeća na dan 31.12.2019. godine se vodi 41 sudski spor u najmanjem iznosu od 4.432.652 KM bez obračunatih kamata i sudskih troškova po osnovu određivanja naknade za eksproprisane nepokretnosti, utvrđenje prava svojine, naknada štete zbog (požara, prekida u isporuci električne energije, rasjeka rastinja i šume ispod dalekovoda i slično).

Za 2019. godinu na ime tri sudska spora rezervisan je iznos od 151.000 KM, dok je na ime okončanih sudskih sporova isplaćen iznos od 39.024 KM.

6.6. Napomene uz finansijske izvještaje

Uz finansijske izvještaje sačinjene su Napomene, koje pružaju neophodne opšte podatke o Preduzeću, primijenjenim propisima za izradu godišnjeg obračuna, računovodstvenoj osnovi i primijenjenim računovodstvenim politikama, ali istim nisu u potpunosti objelodanjene dodatne informacije o promjenama na stalnim sredstvima (priključci) prema paragrafu 112 (c) MRS 1 Presentacija finansijskih izvještaja.

Preporučuje se direktoru Preduzeća da obezbijedi da se u Napomenama uz finansijske izvještaje objelodane dodatne informacije prema paragrafu 112 (c) MRS 1 Prezentacija finansijskih izvještaja.

Revizijski tim

Ljiljana Topić, s.r.

Zorana Todorović, s.r.

Snježana Tubić, s.r.